

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí/ho práce Posudek oponenta/ky

Autor/ka práce

Příjmení a jméno: Steinwald Robert

Název práce: Teorie a výzkum dezinformací v současných mediálních studiích

Autor/ka posudku

Příjmení a jméno: Podzimek Jan

Pracoviště: IKSŽ FSV UK

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☐	☒	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☐	☐	☐	☐	☒
1.3	Struktura práce	☐	☐	☐	☐	☒

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Cíli v tezích odpovídá cíl deklarovaný v Abstraktu, Úvodu (s. 2), začátku Praktické části (s. 32), nikoli však Závěru (56). Důvodem je, že autor reálně neprovádí žádnou analýzu. Ani se o to nepokouší, a proto také technika neodpovídá deklarované obsahové analýze. To se pak odráží i na struktuře práce: V praktické části chybí kapitola Analýza a v Závěru kapitola Sémantický rozsah pojmu dezinformace.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňujte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F= nevyhovující)

		Hodnocení písmenem
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	E
2.2	Pochopení zpracované literatury a schopnost ji aplikovat	F
2.3	Zvládnutí zvolené techniky zpracování materiálu	F
2.4	Logičnost výkladu, podloženost závěrů	F

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

2.1 Akademické zdroje o dezinformacích jsou pouze tři vybrané publikace, jejichž rozbor je předmětem praktické části. Autor sice uvádí, že se v teoretické části vyhne odborné definici dezinformace, protože ta bude předmětem analýzy, a nabídne tedy jen to, jak dezinformace pojmají média a veřejnost, ale (1.) ani v tomto neuspěje, protože definice ze sociologických slovníků toto nenaplnují, (2.) především to však neznamená, že by ostatní věci z mediální oblasti, jež s dezinformacemi těsně souvisejí, neměl mít podložené z adekvátních odborných zdrojů. Za velmi problematické považují zpracování celé pasáže o obsahovém výzkumu. Silně problematické je i to, že opomíjí, když autoři zkoumaných studií odkazují na koncepty jiných autorů, takže se nedozvídáme např. že Wardlová zapojuje incoding/decoding od S. Halla, že Brennen i Hameleers využívají Wardlovou, a koncept síti aktérů, který Brennen převzal od Latoura, chápe autor jen skrze odkaz na Wikipedii. Mezi použitými zdroji je řada těch, které jsou v daném kontextu nevhodné, zejména pro nedostatečnou odbornost: např. Wikipedie, Avast, Jeden svět na školách, Učitel21. Za vrchol považují zařazení zdroje "Ta naše platforma", kam si studenti nahrávají výpisky, pro obsah Brennena, kterého měl autor důkladně nastudovat sám.

2.2 Autor nepochopil některé základní pointy oněch tří publikací, které zkoumal: u Wardlové zcela mylně vykládá pojem "interpreter", který chybně překládá jako "tlumočník" (jde o příjemce, který si sdělení nějak vyloží), u Brennena pojmy "deformace", "informace" a "fakta", u Hameleerse zcela opomíjí klíčový pojem "populistický diskurz". Velký problém je i to, že autor necituje skutečné pointy jednotlivých studií: Např. u

Wardlové uvádí, že „hodnotná informace má být bohatá na názorovou pestrost“, zatímco Wardlová na stejné straně, na kterou míří odkaz u toho citátu, říká „k propíchnutí sociální bubliny je třeba víc než jen pouhé poskytování pestrých informací“. V teoretické části je poměrně nepřesná pasáž o legislativě, zejména u veřejnoprávních médiích a vztahu politiků k médiím (s. 10) - např. je opomenuta klauzule o zákazu vlastnění médií politiky. Dále věta "RRTV se např. na svém 12. zasedání seznámila s Pokyny Evropské komise k posílení Kodexu zásad boje proti dezinformacím" (24) neznamená nic, neboť z toho nevyplývá žádná změna.

2.3 Praktická část spočívá v tom, že autor dvakrát popíše modely oněch tří autorů. Navíc s řadou nepochopení. Ani jednou je navzájem neporovnává, ve druhé části však přidává hodnocení, které je zcela nevědecké, nepodložené a nemístné (viz s. 55). Kromě toho, že v práci není přítomna obsahová analýza, není zde přítomno ani základní kritické čtení textu.

2.4 Celá práce je mozaikou citací, které na sebe nenavazují, neboť je autor často nijak nepropojuje, takže není zřejmé, proč tam jsou a jaká je souvislost mezi předchozím a následujícím odstavcem: Např. kapitola Obecné definice pojmů (4–5) nabízí tři náhodné definice pojmu "dezinformace", jednu "fake news" a jednu "hoax", autor však nijak nekomentuje vztah mezi těmito pojmy. Chybí i usouvztažňování kapitol k záměru studie. Autor do studie nevznáší nic svého: jeho vlastní myšlenky se omezují na imperativy, aby lidé byli schopni kriticky hodnotit informace v médiích (41 a 49). Velmi problematická je pasáž "Některé z nejrozšířenějších dezinformací [o covid-19]" (s. 19) - Není zde zdroj, ale domnívám se, že to autor nepsal. Pokud to psal, pak je otázka, jak měřil rozšířenost dezinformací a jak ověřoval pravdivost výroků z oblasti medicíny, fyziky a bezpečnostních služeb. Styl "dezinformace + Fakt:" je přinejlepším populárněvědní, od autora akademického textu je nevhodný. V kapitole "Instituce a organizace" (25–27) jsou i organizace, které se sice dotýkají médií, ale dezinformacemi se nijak nezabývají, případně autor pouze nevysvětluje, v čem spatřuje tu souvislost (je jich přinejmenším 8 z 18: IFJ, ECHR, Ministerstvo kultury ČR, Transparency International, RSF, ČSIŽ, OSC, Český helsinský výbor).

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte písmeno na škále A – B – C – D – E – F (A=nejlepší, F=nevýhovující)

		Hodnocení písmenem
3.1	Struktura práce	E
3.2	Funkčnost a přiměřenost poznámkového aparátu a odkazů	E
3.3	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejaté bez udání zdroje, hodnotte písmenem F. Pokud v textu zjistíte přejaté pasáže vydávané neoprávněně autorem za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem bylo zahájeno disciplinární řízení.)	E
3.4	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte písmenem F)	E
3.5	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava práce	B

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtěk)

3.1 Obsah by mohl bez větších změn fungovat, jestliže však zohledníme fakt, že jednotlivé kapitoly nejsou vzájemně propojeny (s výjimkou odkazu na konkrétní případy dezinformací) a že některé kapitoly z teoretické části nemají v praktické části žádné využití (s výjimkou kap. 4 vlastně všechny), a také, že kapitola "Kvalitativní obsahová analýza" neobsahuje žádné reálné nástroje, které by byly aplikovány v analýze, je to struktura silně nefunkční.

3.2 Tři z devíti knižních zdrojů se vyskytují jen v seznamu literatury, ale ve vlastním textu práce chybí (Mleziva; Sedláková; Trampota & Vojtěchovská). Řada internetových zdrojů je v seznamu literatury vícekrát, i když jde o přesně stejnou webovou adresu (Centrum proti hybridním hrozbám - 4x; Česká televize - 2x, Echo24 - 3x; Infodemie - 2x, MediaGuru - 2x, RRTV - 2x, Reflex - 2x). U internetových zdrojů chybí jména autorů (Sociologická encyklopedie - Šárka Neumannová; Buď safe online - Monika Sekal; Manipulátoři - Jan Cemper). Nešťastné je citování autorů přes jiné autory: např. Creswella přes Hendla (s. 33).

3.3 Autor používá hodně citací. V několika případech opomněl uvést, že určitý odstavec je parafrází obsahu probíraného textu (např. druhý odstavec na s. 35 je parafrází Hamelerse, s. 12). Na s. 23 je uvozovka ("Mediální zákony), které chybí konec, jež je až na straně 24 na konci bodu 7. Zde chybí zdroj, kterým je MediaGuru citovaný jinde v dané pasáži. Velmi nevhodná je autorova praxe, že cituje od někoho pasáž v angličtině a poté napíše "Flick zde mluví o tom, že" a za ono "že" vloží doslovný překlad citované pasáže. Nejenže jde o redundantní postup, ale zároveň jde o vydávání přímé citace za parafrázi. Toto dělá u Flicka (s. 34), Wardle (35), Brenna (41–42) i Hamelerse (47).

3.4 Práce obsahuje celou řadu pravopisných chyb, včetně několika anakolutů ("Ministerstvo vnitra ČR..." - s. 6; "od satiry a parodie" - s. 39), vět, které nejsou větami ("Sociální a psychologická..." - s. 38, "Dezinformace o evropské" - s. 54). Práce je psána velmi neakademickým stylem ("Brennen a jeho uchopení" - 55), včetně

hodnotících přívlastků. Z hlediska stylistiky nelze dodat víc, než že na sebe jednotlivé odstavce dost často nenavazují, resp. že jejich posloupnost není ozřejmená.

3.5 Pasáže citující konkrétní dezinformace jsou poměrně malým písmem. Popisek "viz obrázek 2 Informační poruchy" má chybu - jde o obrázek 3.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost zpracování tématu apod.)

Autor tvrdí, že provede "porovnání tří vybraných koncepcí dezinformací vůči sobě navzájem i vůči tomu, jak dezinformace vnímá veřejnost či média" (s. 32) a že půjde o "obsahovou analýzu argumentační struktury" (tamtéž). Žádnou analýzu však neprovádí ani se o ni nepokouší, nabízí jen úryvky ze tří publikací, navíc některé myšlenky zjevně pochopil špatně. V závěru již mluví o tom, že cíl jeho studie byl jiný a že jej splnil: Za cíl totiž prohlašuje jen to, co provedl, nikoli to, co si vytyčil (viz s. 56). Teoretická část je jen mozaikou citací, které se týkají i netýkají dezinformací, jež z velké míry nesouvisí s praktickou částí a které často nejsou vůbec nijak pospojované. Skutečnost, že jednotlivé odstavce na sebe nenavazují či návaznost není patrná, se bohužel vztahuje na celou práci, tedy i na praktickou část, která je víceméně řadou do značné míry náhodných citací ze zkoumaných publikací: chybí tam některé z nejdůležitějších zjištění a myšlenek daných studií.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	
5.2	

6. ANTIPLAGIÁTORSKÁ KONTROLA TEXTU

Seznámil jsem se s výsledky antiplagiátorské kontroly URKUND.

Komentář pro případnou shodu nad 5%:

6.1	Vysoké číslo je dáno velkým množstvím citací.
-----	---

6. NAVRHOVANÉ CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

- A výborně
B velmi dobře (nadprůměrný výkon, avšak s určitými chybami)
C dobře (celkově dobrý výkon s řadou výrazných chyb)
D uspokojivě (přijatelný výkon, ale se značnými nedostatky)
E dostatečně (výkon splňuje minimální požadavky)
F nedoporučuji k obhajobě

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Práce dle mého názoru nesplňuje minimální nároky na bakalářskou práci - konkrétní důvody viz výše. (Jako vedoucího této práce mě to velmi mrzí, ale vše jsou to problémy, na které jsem studenta dlouhodobě a opakovaně upozorňoval, stejně jako na jejich závažnost.)

Datum: 14. 1. 2024

Podpis:

.....

Hotový posudek vytiskněte, podepište a odevzdejte ve dvou kopiích na sekretariát příslušné katedry. Posudek nahrajte do SISu ve formátu PDF nebo jej zašlete elektronicky na adresu sekretářky příslušné katedry, která jej do SISu nahraje v zastoupení. Nevkládejte do SISu naskenované posudky s podpisem. V SISu musí být posudek bez podpisu!